

HISTÒRIES DE L'ANIMACIÓ SÒCIO-CULTURAL A CATALUNYA

Toni Puig

Institut Municipal d'Animació
de l'Ajuntament de Barcelona (IMAE)

RESUMEN

La animación sociocultural en Cataluña se confunde con la historia de un país que, con iniciativa social y cultural, quiere encontrar salidas nuevas y emprendedoras a los problemas que se le presentan desde su derrota por el régimen franquista a la nueva crisis de las ciudades modernas.

La historia de la animación sociocultural, pues, se confunde, en los años 60, con los movimientos del tiempo libre, con los movimientos de renovación pedagógica en las escuelas, con las redes asociativas en la clandestinidad, con la dinámica de revolución en las fábricas y la universidad, con el nacimiento de la nueva canción... En los años 70 se confunde con recuperar la calle con la fiesta y las manifestaciones, con las propuestas de las asociaciones de vecinos, con las luchas para la libertad de expresión, con los grupos de presión dentro de los medios de comunicación, con la celebración de la muerte del dictador... Y finalmente, en los 80, la animación sociocultural aparece con nitidez y autonomía en los programas de la administración, en los proyectos de las asociaciones, en las propuestas de formación de algunos centros y en el interés de la universidad para estructurar una diplomatura de Educador Social.

ABSTRACT

The sociocultural animation (sociocultural community development) in Catalonia is confused with a country history that, with cultural and social initiative, wants to find new and enterprising exits for the presented problems from his defeat for the pro-franco regim to the new crisis of modern towns.

The history of the sociocultural animation (sociocultural community development) is confused, in the sixties, with the free time movements, with the pedagogic renewal in the schools movements, with clandestins associative network, with the revolution dynamics in the factories and university, with the new song birth...

In the seventies, is confused with recuperation of street through festivities and demonstrations, with proposals of neighbours associations, with fights to express

freedom, with pressure groups in the mass media, with death dictator celebration...

And finally, in the eighties, sociocultural animation (sociocultural community development) appears clearly and with autonomy in the administration programs, in the associations projects, in the proposals of formation in some centers and in the interest of university to construct a diploma of Social Educator.

Aquesta és una història sense noms ni dates. És una història de tendències. Una història, gairebé, de l'experiència. I una història que, amb pinzellades expressionistes, vol mostrar el fil conductor d'una manera d'intervenir en el territori sòcio-cultural de Catalunya. Una intervenció que ha volgut ser racional. Amb objectius. Una intervenció anònima, moltes vegades, que ha intentat avivar i modificar el social —la comunitat de la gent de Catalunya— perquè esdevingués més societat. I una societat culta. Això és, un poble que, amb creativitat i innovació, sigui capaç de resoldre els seus problemes en una òptica de qualitat de vida i de futur significatiu a partir de vertebrar moviments socials forts. No és altra cosa, em sembla, el que proposa la metodologia de l'animació sòcio-cultural.

És aquesta, en definitiva, una història de les mentalitats: del canvi progressiu de mentalitats en les institucions, els animadors i les comunitats. Una història de l'educació social a Catalunya. Això és, la redescoberta que són públics. Que som d'una ciutat i un poble que hem de construir amb les aportacions de tots.

És una història, també, —o millor, un conjunt d'històries— que tenen el seu eix central a Barcelona. Perquè Barcelona, com a ciutat, és el motor de Catalunya. És l'espai de les confrontacions i les creacions. És la Catalunya/Ciutat per excel·lència que s'intercomunica amb la xarxa de ciutats que és aquest país.

1. LA PREHISTÒRIA: DE L'ESPLENDOR A LA DERROTA

No es pot entendre la peculiaritat de l'animació sòcio-cultural a Catalunya sense tenir present l'esplendor amb què van marcar la cultura i la societat de Catalunya els anys anteriors a la guerra civil. I el tall despietat de la implantació de la dictadura. Van ser anys fèrtils. Temps que, segats, han restat com la memòria inquieta.

Així, doncs, i com a nota, cal tenir present la vivesa de les ideologies, els enfrontaments culturals entre tendències, la set d'allò que era nou, l'ober-

tura a Europa, l'internacionalisme, les associacions fortes i nombroses, els mitjans de comunicació polèmics i plurals, el neguit per crear noves estructures... La Catalunya sòcio-cultural d'abans del '39 era una Catalunya viva, polèmica, activa, sobretot a les ciutats —especialment a Barcelona, és clar— però també als pobles industrials i als rurals.

Per constatar-ho, només cal llegir la premsa de l'època i furgar el projecte d'acció dinamitzadora que hi havia rera els moviments socials i culturals de l'època, amb gent significativa, amb líders i equips d'acció, amb uns objectius operatius que es volien realitzar, a vegades amb enfrontaments. Però ningú no pot negar ni dubtar de la gosadia innovadora d'uns temps que, per llunyans, no hem de mitificar, però sí recordar, perquè una manera de fer escola, una manera d'entendre el temps de lleure o d'estar en una associació ens han marcat i en som hereus. I també perquè mostren especialment com és possible dinamitzar el desenvolupament sòcio-cultural d'una comunitat quan hi ha voluntat civil i política per fer-ho: quan es vol que un poble se situï en la cruïlla dels temps i dels seus reptes per ser-hi significatiu. I es vol posar-hi mitjans i marcar-hi fites.

No va ser possible. L'entrada dels «nacionals» va esbotzar un projecte polític i sòcio-cultural. La repressió va ser despietada: allà on hi havia desenvolupament s'hi va instal·lar la decadència. I el silenci. Un silenci terrible i massa llarg. Un silenci del qual encara patim les conseqüències.

2. L'EDAT MITJANA:

ELS AGOSARATS ANYS SEIXANTA A CATALUNYA

En aquest silenci de desolació va aparèixer, a poc a poc, la resistència des de, gairebé, després de la guerra: grups de ciutadans es van organitzar per buscar esquerdes en el règim per on fer passar una obra de teatre feta en català o un llibre editat en català, una revisteta de cultura diferent... Es va començar a treballar per conservar la identitat en allò que estava més amagat: la llengua i l'organització autònoma de la societat civil.

Aquest ferment d'organització i projecte social i cultural pren força en els anys '60 en algunes línies de treball sòcio-cultural molt significatives en les quals l'animació sòcio-cultural, com a metodologia, hi és molt present: cal desenvolupar, fer créixer, transformar —animar o reanimar, en definitiva—, un social trencat, manipulat i adormit en la passivitat poruga. I cal fer-ho des de la cultura entesa com a creació: com a àmbit on buscar solucions noves i operatives als problemes que es presentin.

2.1. El moviment de temps de lleure

És, si no el primer moviment lligat a la renovació del sòcio-cultural, un dels més significatius des de l'òptica de l'animació sòcio-cultural car, d'una manera explícita, va ser el primer a lligar-se als moviments francesos i belgues del temps de lleure i l'animació sòcio-cultural centro-europea. I és significatiu també, perquè molts dels qui avui tenen a les seves mans el poder polític, econòmic i cultural del país, han passat per aquest moviment com a infants o com a monitors. Les mateixes Escoles d'Esplai han finalment obert, en aquests darrers anys, la seva òptica d'intervenció i han assumit els plantejaments més interdisciplinaris i territorials de l'animació sòcio-cultural. La mateixa Generalitat de Catalunya, que també darrerament s'ha interessat per l'animació, després de legislar sobre monitors i directores de lleure infantil i juvenil, ho ha fet en temes de formació per a l'animació sòcio-cultural. Molts mestres, tècnics socials i culturals i líders d'opinió i acció de Catalunya s'han format en les Escoles d'Esplai de Catalunya, iniciades a partir del Servei de Colònies de Vacances de Càritas. I han disposat d'una concepció diferent d'allò que és educar en grup.

Als anys '60 agafar un grup de nois i noies, sortir de vacances al camp, descobrir Catalunya, saber que som capaços de pintar, fer festa, fer teatre, interrelacionar-nos amb el medi... va ser una petita revolució en les mentalitats de molts nois i noies. I de molts joves que, com a monitors de colònies, campaments, centres d'esplai o caus d'escoltisme, van descobrir una manera d'educar nova, on l'important no era ja la transmissió de coneixements i la disciplina absurda, sinó els aprenentatges per esdevenir una persona amb iniciativa personal i social.

2.2. El moviment de renovació pedagògica a l'escola

També en els anys seixanta apareix el moviment de mestres per una escola activa, Rosa Sensat. Sempre he pensat que Rosa Sensat va fer servir metodologies d'animació sòcio-cultural: com un virus social per a la renovació, es va anar infiltrant en escoles on els mestres, per l'escola activa, feien grup, plantejaven les seves classes d'una manera molt i molt diferent, tenien una relació propera amb els nens, volien una formació permanent, lluitaven per una escola catalana i en català i utilitzaven els contes, el dibuix, la matemàtica nova, les sortides a la ciutat, el treball de grup... per una nova educació dels nens i nenes que ha donat uns ciutadans molt més desperts i progressistes.

Les escoles d'estiu de Rosa Sensat, especialment, van significar una festa de l'aprenentatge i la interrelació: un espai on es debatia, aprenia i celebra-

va la cultura del cada dia i del canvi de valors. I la interrelació entre mestres.

A poc a poc les escoles van anar donant un tomb. Els pares van preocupar-se per a portar els seus nens i nenes a escoles catalanes. Els mestres es van organitzar en cooperatives. I una xarxa d'escoles amb una mentalitat de pedagogia activa va fer, en els anys '70 de Catalunya, un país on l'escola i el tarannà pedagògic era un mirall per a la resta de l'Estat i un interlocutor per als moviments pedagògics europeus i americans.

2.3. Les xarxes de la clandestinitat

Si l'animació socio-cultural serveix, bàsicament, per estructurar ciutat i país organitzat, cal esmentar aquí tots els intents de vertebrar, des del voluntariat i amb un objectiu nacional, Catalunya.

Molta i diversa gent, en els anys seixanta ja amb una clara força, crea grups culturals, s'infiltra en entitats de cultura... per intentar canviar la direcció de la proposta franquista: l'aniquilació de Catalunya. Hi ha un fort increment de publicacions, de gent que fa teatre en català, que canta...

I hi ha els grups polítics que van fent la seva feina entre els universitaris i els obrers: construint processos de grups, estructurant-los o marcant objectius operacionals per dinamitzar la resistència.

Molts en centres culturals. Molts, també, en locals de l'església. I molts, encara, en pisos, cotxes, cafès... L'església va fer, especialment, un servei d'acollida, de paraigües i camuflament.

2.4. La universitat i la fàbrica com a espais de conscienciació socio-cultural

Gairebé fa somriure. Però va ser veritat: les fàbriques i la universitat eren dos grans àmbits de debat, de grups i d'acció. Ara, quan la universitat l'han assaltada catedràtics i professors a la recerca d'estatus i les fàbriques estan en mans de yuppies àvids de diners —uns i altres, tristament, formats en aquella universitat que enyoro i militants en aquestes fàbriques que ara dirigeixen— costa reconstruir la pel·lícula. Especialment aquelles seqüències dinamitzadores de debats, octavilles, manifestacions, discussions, escissions o bronques a professors. És clar que el marxisme, el sindicat, el progrés social, la cultura alliberadora, la revolta, la solidaritat, la justícia social, l'anarquisme, el socialisme... eren el menjar de cada dia. Un menjar que al final de la dècada es va transformar en banquet festiu i de revolta en el maig del '68, avui menystingut per gent que ha canviat la camisa per motius econòmics i de poder. Però un menjar que va alimentar, en aquest nostre país,

un estil de vida més obert, menys franquista i més esperançat, malgrat la repressió.

2.5. I la cançó va tenir setze jutges per jutjar el silenci

Crec que un dels projectes significatius dels darrers seixanta va ser l'aparició de la Nova Cançó amb els Setze Jutges. Una gent que, guitarra al cotxe, van recórrer Catalunya cantant en català i fent sentir a la gent com una mena de nova sensació grupal i nacional. Sense dir-ho, les seves lletres denunciaven. Sense gaire muntatges tècnics, la seva sola presència en els escenaris i els parcs, creava una atmosfera de canvi: d'ànim.

No hem valorat suficientment la Nova Cançó. Però el seu projecte va ser un projecte d'intervenció socio-cultural molt clar, ben definit i molt ben realitzat. Perquè un petit grup, molt cohesionat pel propi projecte, va irrompre en el territori del silenci amb un altre cant: el que gairebé tots volíem sentir i vam fer nostre.

3. EL RENAIXEMENT DE L'ANIMACIÓ: ELS FÈRTILS ANYS SETANTA

El que van representar d'evolució, renovació, trencament i canvi a Europa i a Amèrica del Nord els anys seixanta, aquí va explotar en els anys setanta. Barcelona, d'una manera especial, va ser la ciutat de la innovació, la tolerància, el projecte, el canvi i la comunicació per excel·lència. Estudiants, artistes, literats, pensadors i gent inquieta de tot Catalunya i de tot l'Estat van fer de Barcelona i d'algunes altres ciutats del país, la seva pàtria política i cultural. Una pàtria que tenia a les Rambles i alguns centres de relació nocturna, el seu carrer gran. I en els grups polítics, culturals, pedagògics, creatius, alternatius..., els motors emprenedors.

Als anys setanta, a Catalunya, són els temps de l'últim franquisme. No diré que tolerant —hi va haver morts polítiques!— però sí que em sembla un franquisme més dèbil. Un franquisme debilitat per la força dels fets: de les accions dels grups socials.

3.1. Guanyem el carrer: el carrer és nostre

Després de la derrota, la gent va quedar-se a casa seva. I un poble que

es tanca a casa és un poble que s'aboca a la decadència i el suïcidi.

Va ser, doncs, necessària l'empenta i la col·laboració de molta gent —i, en especial, de l'Assemblea de Catalunya— perquè la gent tornés a fer el gest d'obrir les portes i les finestres i tornés al carrer. Tornés a apropiarse del carrer. D'aquell carrer que el senyor Fraga, des de Madrid, deia que era seu. Seu i dels seus: de la policia, dels grisos.

Es va tornar al carrer reivindicant espais verds i places. Es va tornar al carrer omplint-lo de manifestacions. I es va tornar al carrer amb la festa.

L'animació socio-cultural sempre ha tingut clar que tancar-se a casa comporta dessocialitzar-se: convertir la ciutat i el país en un desert de pors. I que per construir una ciutat i un país organitzat —el país de la gent— el primer pas és trepitjar carrer. No tenir por a l'altre que està al carrer. Que és diferent. L'altre amb qui puc pactar i col·laborar: construir experiències conjuntes.

I el carrer es va omplir de gent que perdia la por i volia democràcia i qualitat de vida.

3.2. Les associacions de veïns, un dispositiu de coordinació a cada barri

L'època d'or de les associacions de veïns van ser els anys setanta. Els seus directius eren gent de partits i sindicats camuflats. Gent inquieta, que van entendre de seguida que calia fer un bon treball territorial. És en el territori del barri i en el conjunt de barris on ens podem plantejar, demanar i exigir —quan calgui— la qualitat de l'educació, la sanitat, l'urbanisme, el temps desocupat, els equipaments públics... És en el territori on es pot participar. On es poden detectar els desigs, les necessitats i els problemes. I on és possible buscar-hi solucions reals. I solucions en grup. Solucions solidàries.

Les associacions de veïns van aconseguir-ho. Van crear una nova consciència de barris, de pobles, de ciutat. Van aprendre a organitzar-se i van aprendre a dialogar, com a territori organitzat, amb l'administració. Muntant la bronca, quan fos necessari. Perquè la ciutat i el país són dels ciutadans. Així de senzill.

Les associacions de veïns van ser, per tot això, el planter i laboratori d'experimentació més important de líders polítics i tècnics socio-culturals del país. Són la gent que, avui, està en les institucions de govern progressistes. I en les entitats amb iniciativa.

3.3. La llibertat d'expressió

Penso que va ser un crít que va recórrer tots els anys setanta i que va pren-

dre forma pública i decidida a través de l'empresonament de «Els Joglars» per haver gosat criticar l'intocable casta militar, els bramans del règim.

Llibertat d'expressió per a les opinions pròpies, per a les opinions polítiques, per als partits i sindicats. Llibertat de pensament i acció, en definitiva, per a tots els ciutadans i per al país.

No va ser fàcil, i vull recordar, aquí, la festa promoguda per grups àcrates que es va celebrar durant un llarg cap de setmana al Parc Güell: va ser el nostre Petit Maig Festiu. El Parc Güell va acollir tot allò de més innovador i alternatiu —tot allò de diferent i al marge— que hi havia al país. Sense cap terrabastall, perquè la llibertat, quan ho és de veritat, és sempre responsable. Al Parc Güell es va poder veure una quantitat important de grups que treballaven per una nova cultura i una nova quotidianitat: les comunes, l'antimilitarisme, la pau, l'ecologia, les tecnologies dolces, les feministes, els gais, els nous educadors, els còmics, les ràdios lliures, les revistes amb noves idees. Tot construït des de grups; des de grups en projecte.

El Parc Güell i els festivals de Canet Rock on els joves de Catalunya se sentien comunicats i en sintonia amb els joves que arreu del món feien de la música rock un vehicle de comunicació i, ben sovint, de rebel·lió. I les Trobades de Joves de Montserrat que aplegaven els joves inquiets per un país nou...

3.4. Els mitjans de comunicació, vehicles d'opinió

Els mitjans de comunicació, especialment els escrits i la ràdio, van jugar aquí un paper important en la vertebració d'un sòcio-cultural més obert. Revistes com *Viejo Topo*, *Ajoblanco*, *Por Favor*, *Oriflama*, o diaris com *Tele/expres* i *Mundo*, van aportar una veta de crítica entre línies. D'informació diferent. Que al costat d'editorials com *Edicions 62*, nodrien d'una informació difícil d'obtenir.

Rera tots aquests mitjans, hi havia gent inquieta, periodistes, escriptors o afeccionats que maldaven per estructurar una llibertat d'informació i opinió que, a la fi dels anys setanta, va assolir unes cotes que avui desconexim. Gent, aquesta, que va aprendre a fer periodisme i revistes des de l'acció.

I van aparèixer, també, les Ràdios Lliures de barri o grup d'opinió o projecte. Les emissores comercials van donar un tomb... Gràcies, igualment, a la inquietud anònima de professionals i petits grups que sabien que la informació és una eina bàsica per canviar les mentalitats i les estructures d'un país.

3.5. *La mort pacífica del dictador*

No podem deslligar l'animació socio-cultural de la política i del projecte polític. Recostruïm, desenvolupem, fem créixer un territori socio-cultural. I ens hem de plantejar, sempre, cap a on. No es pot plantejar una educació social en el buit. En un laboratori incontaminat d'una facultat de pedagogia, una escola d'animació, una associació o un equipament. Per més que darrerament hàgim menystingut o oblidat astutament la definició en un projecte —cap a on apunta i què proposa—, l'animació socio-cultural sempre és política. Perquè sempre proposa i treballa per vertebrar una societat autoorganitzadora.

La mort pacífica del dictador marca la fi i l'inici de moltes coses. Marca la fi de la clandestinitat. D'una acció que, gairebé sempre, era lluita unitària contra el franquisme. I comencen els temps de la democràcia formal. De la diferència i el pacte. De les institucions del país organitzat i el país administrat. De la política pública.

La mort pacífica del dictador marca un principi de realitat socio-cultural: tot allò que era projecte, i projecte ben sovint revolucionari i utòpic, va concretar-se en realitat reformista, pactada i difícil de materialitzar. No es canvia, sortosament, per decret. L'acció per al desenvolupament i el creixement comunitari és un procés llarg. Que demana projecte. Però, també, demana estratègia, temps i paciència.

4. EL BARROC:

ELS AJUNTAMENTS DEMOCRÀTICS INAUGUREN ELS ANYS '80

Si un dels trets fonamentals de l'animació socio-cultural és el treball pluridisciplinar i multiprofessional en el territori, el ressorgir del poder local —del territori abastable com a lloc de servei públic— ha representat un impuls nou i diferent per a l'animació socio-cultural a Catalunya.

Fins als anys vuitanta, l'animació socio-cultural va quedar com amagada rera els projectes dels grups i moviments de la resistència i per al desenvolupament social i cultural de Catalunya. Ara, als anys '80, l'animació socio-cultural emergeix com una metodologia moderna i eficaç per potenciar el creixement qualitatiu d'un territori a partir d'un projecte global d'intervenció o de petites intervencions fragmentàries amb vocació de globalitat.

4.1. L'adolescència del poder local

Els ajuntaments democràtics van posar-se ben aviat a la feina. Els equips municipals elegits coneixien els problemes de les ciutats i els pobles de Catalunya perquè, gairebé tots, portaven al darrera molts anys de treball socio-cultural. I de lluita.

Coneixien els problemes. I tots esperaven que l'Administració, finalment, ens els solucionaria. Anhelants de democràcia local, els ajuntaments van proposar i van fer molt, gairebé sempre més que correctament.

Però en la voràgine de la feina, els ajuntaments van cometre els errors de creixement que acompanyen l'adolescència: van sentir-se capaços de menjar-se el món. O, cosa que és igual, van actuar com si l'ajuntament fos la ciutat o el poble. Els va picar el virus de la tecnocràcia, i van oblidar, de mica en mica, la salut de la participació.

La gent que havia treballat per unes ciutats i un país de tots —construïts en el consens i la gestió del conflicte— va sucumbir, amb petites excepcions, en les efímeres seduccions d'un poder que és un servei.

L'animació socio-cultural, però, ha sortit molt potenciada del treball municipal perquè s'han construït molts equipaments per a nens i nenes, per a joves, per a adults, per a vells o per a interedats. S'han establert convenis amb associacions i cooperatives per tal de dotar-los d'animadors professionals. S'han incrementat els ajuts d'infraestructura i econòmics a associacions i grups socio-culturals. S'ha avançat en la manera de treballar i en la coordinació en un territori. S'han definit els serveis personals i comunitaris municipals i qui ho ha de fer... Amb els anys vuitanta, l'animació socio-cultural, gràcies al suport dels municipis, s'ha fet adulta, definitivament. Esperem que no s'hagi fet, també, burocràtica o, pitjor encara, poder.

4.2. L'associacionisme s'adorm

El creixement del poder local ha portat a un ensopiment de l'associacionisme. Per què? Doncs perquè els seus líders van passar a treballar a les institucions administratives o s'han integrat a l'empresa privada. I sense equips directius qualificats, una associació mor o fa la viu-viu.

Els anys vuitanta, doncs, han estat un temps d'associacionisme en crisi. En crisi per la intervenció municipal, per l'onada d'individualisme narcís que ens ha caigut a sobre, per la crisi econòmica, per la mateixa crisi dels partits i sindicats... Però sembla que això s'ha acabat.

Actualment estem assistint a una represa de l'associacionisme. S'ha abandonat un associacionisme tradicional i nat en la clandestinitat: l'associacionisme centrat en la reivindicació. I s'ha entrat en un associacionisme que

es preocupa dels serveis, la gestió, els projectes, la coordinació, el diàleg, el pacte... Amb animadors socio-culturals que concreten i donen forma, amb equip de voluntaris, a l'ideari de l'associació. Un associacionisme que, a vegades, se centra en un moviment social amb socis i estructura molt definida. I, a vegades, és un associacionisme per l'ús i la construcció de la ciutat i per buscar en grup o trobar solucions als desigs, a les necessitats i els problemes de la comunitat.

4.3. Una animació socio-cultural per a uns temps que han canviat

Definitivament els temps han canviat. L'animació socio-cultural, ara, es preocupa de buscar, en el territori i amb la gent, respostes noves als problemes nous de les ciutats i el país: a l'atur estructural i tecnològic, a la pèrdua d'identitat local, al creixent temps desocupat, al consum cultural zombi, a la tecnologia hiperindividualista, a la desestructuració del teixit socio-cultural urbà o a la despoblació d'una comarca.

Els centres i els projectes de l'animació socio-cultural són, avui i en un territori, uns espais de trobada amb la cultura de la vida quotidiana en tensió i amb els altres, per tal de fer ciutat i poble i construir un país modern; un país creatiu i organitzat; un país solidari, obert i diferent.

I per a aquests temps nous i aquesta nova intervenció socio-cultural s'han preparat animadors socio-culturals diferents. Amb una formació especialitzada i llarga com la que ha proposat, al nostre país, l'IMAE, l'Institut Municipal d'Animació de l'Ajuntament de Barcelona des de fa sis anys. Gent que sap treballar en la nova crisi de les ciutats des dels barris, i ho fa d'una manera interdisciplinària i pluriprofessional, tot proposant projectes i potenciant-los des de la cruïlla de la societat organitzada i la ciutat administrada, ja que el diàleg i el pacte han de ser constants. Gent que treballa tot potenciant processos de grups per a l'acció: coordinant, suggerint i acompanyant amb eines i instruments d'intervenció moderns.

D'aquesta intervenció diferent, deu anys més tard d'iniciar-se els ajuntaments democràtics, en veiem ja significatius resultats en associacions, equipaments públics, barris, pobles...

4.4. L'animació socio-cultural entra a la universitat

Finalment l'animació socio-cultural entra a la universitat dins de la propera diplomatura d'Educació Social. Hi entra perquè els animadors socio-culturals són, avui, tan necessaris a la nostra comunitat com els metges, els advocats o els enginyers. Si volem, és clar, continuar tenint i construint un

país organitzat des de les xarxes dels grups i les associacions amb projectes.

Hi entra amb totes les pors. I amb totes les esperances. Amb les pors de l'aïllament, l'academicisme, el discurs de càtedra i l'esterilització burocràtica dels sabers. Perquè la nostra universitat és molt així. Massa així. Per més que hi hagi gent, departaments, facultats, que treballen pel canvi.

Però hi entra amb esperança, perquè sap que és possible una col·laboració entre institució docent i experimentació pràctica en el territori. Perquè sap que avui, sense un reconeixement social en l'aprenentatge universitari, cap professional no és tingut com a tal i entra a les universitats de Barcelona perquè té confiança en la seva institució en procés de reciclatge.

Estic segur que a partir de les primeres promocions dels nous animadors socio-culturals universitaris, l'animació socio-cultural passarà un full de la seva història per escriure el capítol següent: el de l'edat moderna de l'animació socio-cultural a Catalunya els anys '90.